

ชื่อสารนิพนธ์ : วิเคราะห์การบริหารองค์กรในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
 ของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดอุทัยธานี

ผู้วิจัย : นายบัญญัติ นาคมุลินท์

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
 : ผศ.ดร. โสวิทย์ บำรุงศักดิ์ ปธ. ๙, พธ.บ.(ปรัชญา), M.A.(Bud),
 พธ.ค. (พระพุทธศาสนา)

วันเสร็จสมบูรณ์ : ๔ ตุลาคม ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่อง วิเคราะห์การบริหารองค์กรในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดอุทัยธานี มีวัตถุประสงค์ ๒ ข้อ คือ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิดหลักการและทฤษฎีการบริหารองค์กรตามหลักการทั่วไป ๒) เพื่อวิเคราะห์การบริหารองค์กรในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดอุทัยธานี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร(Document Research) จากพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นหลักและข้อมูลชั้นทุติยภูมิ ในหนังสือวิชาการ เอกสาร งานวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและหลักการบริหารทั่วไป เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม พระพุทธเจ้าทรงใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารองค์กรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระองค์อาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารต่างๆ เป็นปัจจัยในการบริหาร ปัจจุบันมีทฤษฎีการบริหารองค์กรสมัยใหม่เกิดขึ้นมากมายสามารถนำมาใช้บริหารองค์กรแล้วประสบความสำเร็จ เช่น ทฤษฎีองค์กร ทฤษฎีการบริหาร ทฤษฎีภาวะผู้นำ ทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น

ปัจจุบัน คณะสงฆ์ได้กำหนดโครงสร้างองค์กรการเผยแผ่ขึ้น โดยให้ฝ่ายบ้านเมืองเข้ามาช่วยเหลืองานกิจการคณะสงฆ์ที่มีมากขึ้น มหาเถรสมาคมกำหนดให้มีระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้มีศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ และศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด มีกรอบนโยบายภาครัฐให้การส่งเสริมสนับสนุน

รวมทั้งศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดอุทัยธานี ก็ได้้นำแนวคิดและทฤษฎีการบริหารองค์กรของพระพุทธเจ้าและทฤษฎีการบริหารองค์กรสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถบริหารองค์กรได้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามแล้วแต่ความคิด หลักการ ทฤษฎีไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีของ Gulick and Urwick ทฤษฎีของ ดร.เอ็ดเวิร์ด เดมมิง (Dr. W. Edwards Deming) ก็ตาม ยังมีกฎธรรมชาติของพระพุทธเจ้า ๕ ประการ ซึ่งเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับวิทยาการสมัยใหม่ควรนำมาประกอบการบริหารองค์กร ซึ่งการบริหารไม่มีรูปแบบตายตัวขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้น ถ้าหากเรามีวิธีการคิดและบูรณาการเชิงบริหารแล้วจะทำให้การบริหารองค์กรมีประสิทธิภาพเกินกว่าที่คิดที่เดียวและเห็นว่าควรนำมาใช้กับการบริหารองค์กรอื่นๆในพื้นที่ต่อไป

Themetic Paper Title : An Analysis of Organization of Buddhist Propagation of the
Uthaithani Buddhist Propagation Centre

Researcher : Mr. Banchayuth Nakmoodjalin

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)

Thematic Paper Supervisor

: Asst. Prof. Dr. Sowit Bamrungphak, Pali VII, B.A.(Phil.),
M.A.(Bud.), Ph.D.(Buddhist Studies)

Date of Graduation : October 4, 2012

ABSTRACT

The thematic paper, “An Analysis of Organization Management of Buddhist Propagation of the Uthaithani Buddhist Propagation Centre” had two main purposes: (1) studying general concepts, principles, and the management theory of the organization, and (2) analyzing the organization management of Buddhist propagation managed by the Uthaithani Buddhist Propagation Centre. This was a document research that collected all primary data from Thai Tipitaka, the Mahachula Version, and secondary data from various academic books, documents and researches.

The results of this study were found that the efficient and effective management dealt with understanding the theory and principles of management in order to apply the knowledge to properly work, situations and environment. The Buddha used a process and various elements of management as a factor of management. In the modern time, there were many new theories of the organization management to achieve success in work such as the theory of organization, the theory of management, the theory of a leader, and the theory of human relation.

The current Sangha had established an organizational structure of Buddhist propagation that was supported more by the government. The Thai ecclesiastical council issued the rules of the 2007 Buddhist propagation to establish the National Buddhist

Propagation Centre and the Provincial Buddhist Propagation Centre. These ecclesiastical organizations were greatly supported by the government. Here, the Uthaitani Buddhist Propagation Centre had adopted various policies and theories of the organization management in the Buddha's age and the modern theories of organizations applied to the management of modern enterprise in order to achieve the organization's given goals. However, the modern theories of Gulick and Urwick, and Deming still dealt with the Buddha's fivefold law of nature that showed important aspects of close relation to the modern science. Thus, this theory should be brought to manage the organization although it was used without any pattern and it depended on the events in that time. If we had an idea of management and integration, we would see more success and found that such a theory would be brought to manage the other organizations further.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอระบุนามไว้เพื่อแสดงความขอบคุณ ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่คอยแนะนำสอนกระบวนการคิดที่เป็นระบบเพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่จากการวิเคราะห์ตำราวิชาการ และชี้แนะงานทางด้านวิชาการที่น่าสม্মัยเสมอ ขอขอบพระคุณพระเทพกิตติรังษี เจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น ที่คอยให้กำลังใจในการศึกษา ขอขอบพระคุณพระมหาพิสิฐ วิสิฐฐปณโณ ที่ช่วยแนะนำความรู้ด้านรูปแบบสารนิพนธ์

ขอขอบคุณท่านรองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (ดร.อำนาจ บัวศิริ) ที่ได้กรุณาช่วยให้คำแนะนำในการตีกรอบและหาประเด็นสำคัญในการทำการวิจัย ขอขอบคุณท่านรองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (นายพนม ศรีศิลป์) ที่ได้กรุณาอนุเคราะห์เอกสารในการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบคุณครูอาจารย์ทุกท่าน ที่มีส่วนแนะนำ อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชา จนสามารถอ่านออกเขียนได้

ขอกราบขอบพระคุณมารดา บิดา คือ คุณแม่สุเทียน – คุณพ่อชูศักดิ์ หางนาค ที่ได้ให้กำเนิดเลี้ยงดูจนเติบโต และให้โอกาสทางการศึกษา

ขอขอบคุณ ครูวราภรณ์ นาคมุจลินท์ ภรรยาที่คอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง จนทำให้เกิดความสำเร็จในการศึกษา ขอขอบคุณทุกท่านซึ่งหมายถึงบุคคลในทิศทั้ง ๖ ที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุน

สุดท้ายนี้ กุศลกรรมที่ได้กระทำให้มา ขอมอบแก่มารดา บิดา ครู อาจารย์ ญาติสนิทมิตรสหายทุกๆ ท่าน ของงมีแต่ความสุขสวัสดิ์ พิพัฒนามงคล ด้วยเทอญ

นายบัญชายุทธ นาคมุจลินท์